

AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS IZAICINĀJUMI ATTĀLINĀTO STUDIJU KONTEKSTĀ: TIESISKAIS REGULĒJUMS UN PRAKSE

The Challenges of Higher Education in the Context of Remote Studies: Legal Regulation and Practice

Inga Kudeikina

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija
ORCID 0000-0002-7895-4264

Juris Zivarts

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija
ORCID 0000-0002-9904-0103

Ivans Jānis Mihailovs

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija
ORCID 0000-0002-6399-9144

Abstract. Technologies are becoming an integral component of study process. Opportunities brought by digitalisation in the field of education are not at variance with the right to education and conform to the right to exploit the achieved scientific and technical progress for enhancing human life and welfare; moreover, there no grounds for asserting that knowledge and skills acquired remotely are at a lower level than the results of face-to-face learning. However, to develop a uniform understanding and create a stable legal basis for the evolution of remote studying, legislative amendments that would define remote studying and set forth related requirements are needed.

The aim of the research is the analysis of remote studies as a form and practice of education, evaluating the provisions of regulatory enactments in order to find out its admissibility and compliance with the right to education.

The research uses document analysis, as well as methods of interpretation of legal norms and induction-deduction method, drawing conclusions and making proposals for improving regulatory enactments and practice of higher education establishments.

However, there exist various interpretations of the content of remote studies. The management of higher education establishments are also discussing the construction of the term 'contact hour' provided in the Law on Higher Education Institutions, including remote studying that at least partially duplicates distance and open learning and additional requirements concerning the organisation of the remote study process.

Keyword: *Remote studies, legal regulation, emergency situation, higher education establishment.*

Ievads ***Introduction***

Moderno tehnoloģiju attīstības ietekmē zināmu izaicinājumu priekšā ir studiju process augstākajā izglītībā. Paradigmas maiņu, nenoliedzami, sekmē arī pasaulē notiekošie sociālie procesi, kas tostarp saistīti ar Covid-19 infekcijas izplatību un tās ierobežošanu. Attālinātas studijas šajos apstākļos ir viens no veidiem kā nodrošināt nepārtrauktu kvalitatīvu studiju procesu, augstākās izglītības iestādēm pildot savas saistības un meklējot risinājumus, lai studējošie nezaudētu / lietderīgi izmantotu studijām paredzēto laiku.

Vienlaikus jāatzīmē, ka attālinātās studijas var tikt uzskatītas par izglītības procesa inovāciju. Tomēr izaicinājums ir novērtēt šīs inovācijas saturiskās un praktiskās komponentes. Ievērojot izglītības pētnieces Ingrīdas Bolgzdas atziņas, inovācija var tikt uztverta gan kā ideju radīšanas process, gan kā komerciāls rezultāts (Bolgzda, 2016). Šī raksta autoru ieskatā attālinātai studiju formai piemīt abas minētās komponentes. Tehnoloģisko risinājumu aktīva izmantošana mācīšanās un mācīšanas procesā nenoliedzami ir jauna ideja, kurā tehnoloģiskie risinājumi deģerē paši sevi, t.i., viena risinājuma izmantošana rada un attīsta nākošo. Vienlaikus kā praktisks ieguvums, kā komerciāls rezultāts jānovērtē attālināto studiju rezultāts – iespēja nodrošināt studiju procesa nepārtrauktību, iespēja paplašināt studējošo loku arī ar tiem, kas objektīvu iemeslu dēļ nevar apmeklēt studijas klātienē.

Tiesības uz izglītību, kas tostarp ietver tiesības uz kvalitatīvu, pieejamu un nepārtrauktu izglītību, ir nostiprinātas Latvijas Republikas Satversmes 112.pantā (Latvijas Republikas Satversme, 1922, sk. arī Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības, 2011), tāpēc valstij ir būtiski arī dažādu krīžu un ārkārtējo situāciju gadījumos nodrošināt studiju nepārtrauktību. Nenoliedzami, studiju process nav pašmērķis, bet tas jāanalizē arī no tautsaimniecības ilgtspējīgas attīstības viedokļa. Piemēram, kā norādījis Rīgas Stradiņa universitātes rektors profesors Aigars Pētersons: “no 2021.gada līdz 2024. gadam, pateicoties RSU augstākās izglītības eksportam, Latvijas ekonomika iegūs papildu 438 milj. eiro” (Pētersons, 2020, sk. arī RSU un augstākās izglītības eksports, 2020). Vienlaicīgi, vērtējot augstākās izglītības pienesumu valsts tautsaimniecībai, jāvērtē studiju formu un studiju organizācijas atbilstība studējošo tiesībām uz kvalitatīvu, pieejamu un nepārtrauktu izglītību.

Pētījumā analizēta attālināto studiju kā vienas no izglītības ieguves formām augstākajā izglītībā atbilstība tiesiskajam regulējumam tiesību uz izglītību kontekstā.

Pētījuma mērķis ir attālināto studiju kā izglītības ieguves formas un prakses analīze, vērtējot normatīvajos aktos noteikto, lai noskaidrotu tās pieļaujamību un atbilstību tiesībām uz izglītību.

Pētījumā izmantota dokumentu analīze, kā arī tiesību normu interpretācijas metodes (vēsturiskā metode; teleoloģiskā metode; gramatiskā metode; sistēmiskā metode), analizējot normatīvos aktus, un indukcijas-dedukcijas metode, izdarot secinājumus un izsakot priekšlikumus normatīvo aktu un augstākās izglītības iestāžu darbības prakses pilnveidei.

Jāatzīmē, ka rakstā ir analizēti normatīvie akti, kas bija spēkā Latvijas Republikā uz 2021. gada 12. janvāri.

Attālinātās mācības / studijas: juridiskā izpratne ***Remote Learning / Studies: Legal Understanding***

Lai gan termins “attālinātās mācības” / “attālinātās studijas” tiek plaši lietots Latvijas Republikā vismaz kopš 2020. gada marta, tomēr joprojām tiek diskutēts par šo mācību izpratni, saturu un regulējumu. Piemēram, jau 2020. gada 3. aprīlī pieņemtajā likumā “Par valsts institūciju darbību ārkārtējās situācijas laikā saistībā ar Covid-19 izplatību” 22.pantā bija noteikts, ka “var nodrošināt mācību programmas teorētiskās daļas apguvi attālināti” (“Par valsts institūciju darbību ārkārtējās situācijas laikā saistībā ar Covid-19 izplatību”, 2020). Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likums, kas stājās spēkā 2020.gada 10.jūnijā un ir spēkā joprojām, pilnvaro Ministru kabinetu noteikt “izglītības procesa organizēšanas nosacījumus un kārtību, tai skaitā mācību procesa nodrošināšanai attālināti” (Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likums, 2020). Tomēr nedz šajos likumos, nedz Ministru kabineta noteikumos (piemēram, Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumi Nr.360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”, 2020) minētā termina skaidrojums nav ietverts, augstākās izglītības kontekstā vien nosakot, ka Ministru kabinets “nosaka kārtību, kādā izglītības programmu vai tās daļu var īstenot attālināti, un attālināti īstenojamās daļas apjomu”..., “no 2020. gada 26. oktobra līdz 2020. gada 31. decembrim augstākās izglītības studiju programmu apguve notiek attālināti, izņemot praktiskās daļas apguvi un klīnisko praksi rezidentūrā”. Savukārt 2020. gada 17. decembrī Ministru kabinets ir pieņēmis grozījumus Ministru kabineta 2020. gada 6. novembra rīkojumā Nr.655 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”, paredzot, ka no 2020. gada 21. decembra līdz 2021. gada 11. janvārim ir jāpārtrauc studiju procesa norisi klātienē visās augstākās izglītības iestādēs (Ministru kabineta 2020. gada 6. novembra rīkojums Nr.655 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu, 2020). Līdzīgais regulējums bija noteikts Ministru kabineta 2020. gada 12. marta rīkojuma Nr.103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” 4.3.1.apakšpunktā, nosakot, ka mācību procesa norise klātienē visās izglītības iestādēs ir pārtraukta un ir jānodrošina mācības attālināti (Ministru kabineta 2020. gada 12. marta rīkojuma Nr.103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”, 2020).

Jāatzīmē, ka vairākas Latvijas augstākās izglītības iestādes jau 2020. gada decembrī ir publiski paziņojušas, ka pagarina attālinātās studijas līdz 2021. gada 31. janvārim, t.i., līdz akadēmiskā gada 1.semestra beigām.

Papildus minētajām 2020. gada 28. aprīlī tika grozīti Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumi Nr.1001 “Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji”, 29.punktā paredzot, ka “promocijas sēde var notikt, izmantojot tiešsaistes videokonferenci (attēla un skaņas pārraide reālajā laikā), ja pretendents, padomes loceklis vai darba recenzents atrodas citā vietā un nevar ierasties promocijas sēdes norises vietā” (Ministru kabineta 2005. gada 27. decembra noteikumi Nr.1001 “Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji”, 2005). Minētais ne tikai būtiski atvieglo ārvalstu zinātnieku līdzdalību promocijas darba recenzēšanas / aizstāvēšanas procesā, bet arī ļauj ārkārtējās situācijas apstākļos nodrošināt promociju.

Kopuma analizējot ārkārtējās situācijas regulējumu, ir jāsecina, ka ierobežojumu izglītībā, tostarp attālināto mācību / studiju, mērķis visupirms ir maksimāli iespējami samazināt pulcēšanos un klātienes kontaktus (distancēties) gan tiešajā studiju procesā, t.i., nodarbību laikā, gan pirms un pēc tā, t.i., arī ierobežot studējošo iespējas un tiesības studiju procesa mērķiem izmantot augstākās izglītības iestāžu telpas, tehnoloģijas, iekārtas.

Turklāt būtiskais, ka šie ierobežojumi ir vispārobligāti (inkluzīvi) un saistoši visām augstākās izglītības iestādēm un visiem studiju programmu veidiem, gan klātienes, gan neklātienes, tostarp tālmācības, augstākās izglītības programmām (jo arī neklātienes un tālmācības studiju programmas paredz obligātas nodarbības klātienē).

Konkrētajā gadījumā, analizējot šo ierobežojumu saturu, ir jākonstatē, ka tie ir samērīgi ar tiesībām uz izglītību un ir pieļaujami, jo ārkārtējā situācija ir īpašs tiesiskais režīms, “kura laikā Ministru kabinetam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā un apjomā ierobežot valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības un brīvības, kā arī uzlikt tām papildu pienākumus” (likums “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli” 4.panta pirmā daļa, 2013), turklāt to mērķis ir, nepārtraucot studiju procesu, mazināt sabiedrības veselības apdraudējumu (Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 2. pants, 2020).

Turpinot attālināto mācību regulējuma analīzi, ir jāmin, ka 2020. gada 12. novembrī tika pieņemti Grozījumi Izglītības likumā (Izglītības likums, 1999), 1. pantu papildinot ar 1. punktu un nosakot, ka attālinātas mācības ir ”klātienes izglītības procesa daļa, kurā izglītojamie mācās, tai skaitā izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, fiziski neatrodoties vienā telpā vai mācību vietā kopā ar pedagogu”, vienlaikus pilnvarojot Ministru kabinetu noteikt attālināto mācību organizēšanas un īstenošanas kārtību. Likumprojekta anotācijā uzsvērts, ka “attālinātas mācības organizē pedagogs un izglītības iestāde klātienes mācību ietvaros, izvērtējot un ņemot vērā izglītojamo gatavību uzņemties atbildību par

mācībās sasniedzamajiem rezultātiem un izvēloties atbildības nodošanu par mācībām izglītojamajiem (personalizācija) vai arī īstenojot ciešā pedagoga pārraudzībā pašvadītas mācīšanās stiprināšanai vai digitālo prasmju attīstībai (diferenciācija un individualizācija). Attālinātās mācības kā klātienes izglītības procesa daļa parasti tiek īstenotas ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošanu tiešsaistē vai arī izmantojot īpaši izstrādātus mācību līdzekļus (piemēram, digitālās platformas u.tml.)” (likumprojekts “Grozījumi Izglītības likumā, 2020).

Tādējādi ārpus ārkārtējās situācijas regulējuma attālinātās mācības / studijas visbiežāk (bet ne vienmēr) ir tehnoloģiju mediēts studiju process, kas tiek īstenots tādā pašā apjomā kā klātienes mācības. Turklāt ir iespējams, ka daļa studentu ir auditorijā, bet daļa – attālināti. Atšķirībā no ārkārtējās situācijas regulējuma attālinātās studijas – ir augstākās izglītības iestāžu izvēle (nav obligātas) un attiecas tikai uz klātienes studiju programmām.

Attālinātās studijas: prakses izaicinājumi ***Remote Studies: Practice Challenges***

Kā jau tika noskaidrots, attālinātās studijas ārkārtējās situācijas laikā aptver visu studiju programmu formas un pēc būtības arvien vairāk līdzinās tālmācībai, jo klātienes saskarsme starp pasniedzējiem un studentiem ir izslēgta. Minētais, ka ir konstatējuši vairāki pedagoģijas praktiķi, var tieši ietekmēt sekmību, motivāciju utt. (piemēram, sk. Kā attālinātās mācības ietekmējušas sekmes skolās Rīgā un Cēsīs, 2020), jo ne katrs studējošais ir paredzējis / ir spējīgs studēt attālināti.

Attālināto studiju, kuras ir klātienes izglītības procesa daļa, īstenošana aktualizē jautājumu par to formu, organizāciju un norisi. Ir skaidrs, ka, uzņemot studējošo, augstākās izglītības iestādei būtu jāsniedz precīza informācija par attālināto studiju saturu, apjomu, organizāciju, piemēram, atspoguļojot attālināto studiju īpatsvaru studiju līgumā un attiecīgi studiju kursu aprakstos. Turklāt minēto studiju īpatsvars var tieši ietekmēt studiju programmas un studiju procesa izmaksas.

Vienlaikus, gramatiski interpretējot Izglītības likuma ietverto attālināto mācību definīciju, var secināt, ka attālinātās studijas var tikt organizētas vismaz divos veidos:

1) izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, piemēram, mācību vadības platformu, kas cita starpā nodrošina mācību procesa norisi tiešsaistē (gan tieši, piemēram, e-lekcijas veidā, gan pastarpināti, piemēram, lekcijas ieraksts). Minētais aktualizē jautājumu par studējošā nodrošinājumu ar atbilstošām tehnoloģijām un programmatūru, augstākās izglītības iestādes informētību par to, kā arī savlaicīgu sagatavotību šādam studiju procesam, kas arī var būt viens no augstākās izglītības iestādes pienākumiem. Vienlaikus minētais

aktualizē jautājumu par saturisko, tehnisko un, iespējams, psiholoģisko atbalstu, kuru augstākās izglītības iestādei būtu jānodrošina studējošam attālināto studiju procesā;

2) uzdodot studējošam pastāvīgi veicamus studiju uzdevumus, kuri individuāli vai grupā ir pildāmi un tad izvērtējami klātienē vai attālināti. Minētais aktualizē jautājumu par studējošā pašvadītām studijām, kā arī studiju un laika menedžmenta prasmēm, kuras būtu attīstāmas klātienē studiju procesā. Arī šajā gadījumā aktualizējas jautājums par studējošā atbalstu.

Attālināto studiju iekļaušana studiju programmās raisa nepieciešamību precizēt Augstskolu likuma 1.panta 7.punktā ietvertā termina “kontaktstunda – akadēmiskā personāla un studējošo tieša saskarsme, kura tiek īstenota studiju programmas mērķu un uzdevumu sasniegšanai atbilstoši studiju programmas plānam un kuras ilgums ir viena akadēmiskā stunda” skaidrojumu (Augstskolu likums, 1995). Ievērojot studiju standartos noteikto, kontakstundu īpatsvars var sasniegt ne mazāk kā 40 % no studiju programmas apjomā pilna laika studijās (Piemēram, sk. Ministru kabineta 2014. gada 26. augusta noteikumi Nr.512 “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”, 2014). Tomēr, ja minēts, attālināto studiju (kas ir klātienē studiju procesa daļa) laikā šī tiešā saskarsme var izpalikt.

Minētā sakarā ir svarīgi uzsvērt arī pedagogu atbildības un pedagogu kvalifikācijas nozīmi kvalitatīvu attālināto studiju nodrošināšanā. Kā norādīts zinātniskajā literatūrā, pedagogu profesionālā atbildība ir vērsta gan uz izglītības programmu satura īstenošanu, gan izglītojamo iesaistīšanu izglītības ieguvē, ļaujot viņiem justies līdzatbildīgiem gan par mācīšanās procesu, gan tā rezultātiem (Mihailovs, Krūmiņa, 2017).

Sekmīgas attālināto studiju īstenošanas priekšnoteikums ir precīzs tiesiskais regulējums, nosakot attālināto studiju īstenošanas formu un saturu, definējot studiju procesā iesaistīto pušu tiesības un pienākumus. Tomēr ne mazāk būtiska nozīme ir tehnoloģisko risinājumu pieejamībai un pedagogu profesionālajai kvalifikācijai.

Secinājumi *Conclusions*

Iegūtie rezultāti ļauj secināt, ka digitalizētajā pasaulē tehnoloģijas kļūst par neatņemamu darba un studiju procesu komponenti, kuru, ievērojot sabiedrības attīstību, būt jāpaplašina. Digitālizācijas sniegto iespēju izmantošana studiju procesā nav pretrunā ar tiesībām uz izglītību, tā atbilst tiesībām izmantot zinātniski tehniskā progresā sasniegumus cilvēces dzīves pilnveidei un labklājības nodrošināšanai, veicina labāku dažādu tehnoloģiju un studiju metožu apguvi, kā arī ārkārtējās situācijas apstākļos ļauj mazināt sabiedrības veselības

apdraudējumu. Turklāt šobrīd nav juridiska pamata apgalvot, ka attālinātās studijās iegūtās zināšanas un prasmes ir vērtējamas zemākā līmenī nekā klātienē studijās apgūtais. Tomēr, lai veidotu vienotu izpratni un radītu stabilu tiesisko pamatu attālināto studiju attīstībai, ir nepieciešami grozījumi tiesību aktos (tostarp Ministru kabineta noteikumi un augstākās izglītības iestāžu izdotie studiju procesu reglamentējošie dokumenti), precīzi definējot attālinātās studijas, to saturu un apjomu, kā arī nosakot prasības to īstenošanai.

Vienlaikus ir jāsecina, ka:

- 1) Ir nošķiramas attālinātās studijas, kuras Latvijas Republikā tiek īstenotas ārkārtējās situācijas laikā, kad studiju process pilnā apjomā (var būt atsevišķi izņēmumi) visās studiju programmās notiek attālināti, no attālinātajām studijām vispārējos apstākļos, kad tikai daļa studiju procesa var notikt attālināti (Ministru kabinets ir pilnvarots noteikt šīs daļas apjomu).
- 2) Attālinātās studijas, ievērojot Izglītības likumā noteikto, ir tikai daļa no klātienē studiju procesā un ir attiecināmas uz klātienē studiju programmām (jāatzīmē, ka šobrīd atbilstoši Izglītības likuma 8.pantā noteiktajam Latvijas Republikā ir piecas izglītības ieguves formas, tai skaitā klātienē, neklātienē un tālmācība (Izglītības likums)).
- 3) Augstākās izglītības iestādēm, ieviešot attālinātās studijas, ir atbilstoši jānodrošina konsultatīvais atbalsts, tostarp jāattīsta pašvadīto studiju prasmes, jāpārlicinās, ka studējošā rīcībā ir atbilstošas tehnoloģijas un programmatūra un viņš prot ar tām darboties. Pretējā gadījumā tiks apdraudēta studiju pieejamība, īpaši tās finanšu, tehnoloģiskie un saturiskie aspekti, līdz ar to tiks arī ierobežotas tiesības uz izglītību.
- 4) Jāgroza Augstskolu likuma 1.panta 7.punktā ietvertā termina "kontaktstunda" definīcija, iekļaujot tajā attālinātās studijas (neatkarīgi no tās, vai tās notiek tiešsaistē, vai tiek organizētas kā pastāvīgi veicams uzdevums).
- 5) Jāgroza Ministru kabineta 2007. gada 23. janvāra noteikumi Nr.70 "Studiju līgumā obligāti ietveramie noteikumi", 4.1.punktā aiz vārda "apjoms" papildinot ar vārdiem "tanī skaitā attālināto studiju apjoms".

Summary

The usability of technological solutions in education will continue to grow. Remote studying is an innovation, which is why it is essential to develop a proper legislative framework in this area. Opportunities brought by digitalisation in the field of education are not at variance with the right to education, conform to the right to exploit the achieved scientific and technical progress for enhancing human life and welfare, promote more effective uptake of various technologies and learning methods, meanwhile minimising the threat to public health in a state

of emergency. Moreover, currently there no legal grounds for asserting that knowledge and skills acquired remotely are at a lower level than the results of face-to-face learning.

In fact, remote learning/studying is a technology-mediated learning process implemented to the same extent as face-to-face learning. In addition, some students can be physically present in the classroom, while other students can participate remotely. However remote studies, which are implemented in the Republic of Latvia during an emergency situation when the study process in full (there may be some exceptions) in all study programs takes place remotely, from remote studies in general conditions, when only a part of the study process can take place remotely. Remote learning, observing the amendments of the Law of Education, is only a part of the full-time study process and is applicable to full-time study programs.

Considering the existing legal situation, it is hard to interpret the current form of remote studying as conforming to the intended definition because the term 'remote studying' has already been incorporated into the legislation, for example: sub-paragraph 27.2.5 of Cabinet Regulation No 360 of 9 June 2020 on Epidemiological Safety Measures for the Containment of the Spread of Covid-19 Infection lays down that, from 26 October 2020 to 31 December 2020, the completion of higher education study programmes must be held remotely, except for the completion of the practical part and the clinical training during residency.

Higher education establishments, starting the remote study process implementation, need to adequately prepare the student and provide advisory support during the implementation of remote studies, including the development of self-directed study skills, make sure that the student has appropriate technologies and software and is able to work with them. Otherwise, the availability of studies, especially its financial, technological and content aspects, will be endangered, thus the right to education will also be restricted.

It should however be emphasised that quality criteria should not be eased in the case of remote studying. In order to promote the quality of remote studying, a complex set of legal and practical measures is required, including legislative amendments. Accordingly, legislative improvements should provide a more accurate definition of the term 'contact hour' (provided in Article 1(7) of the Law on Higher Education Institutions) and determine the permissible extent of remote studying. Meanwhile, practical measures should include consulting support for both students and academic staff, including verifying whether a student has required technological solutions available and can use them and, if necessary, ensuring special training for students.

Literatūra References

- Augstskolu likums. (1995). Latvijas Republikas likums. Pieņemts: 02.11.1995. Stājas spēkā: 01.12.1995. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 179, 17.11.995. Retrieved from: <https://likumi.lv/doc.php?id=37967>
- Bolgzda, I. (2016). Inovācija izglītības zinātņu pētījumos: izpratne, saturs un kritēriji. *RSU Zinātniskā konference*. Retrieved from: https://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Zin%C4%81tnes%20departaments/2016/VIII%20sekcija/inovacija_izglitibas_zina_tnu_petijumos.pdf
- Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likums. (2020). Latvijas Republikas likums. Pieņemts: 05.06.2020. Stājas spēkā: 10.06.2020. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 110A, 09.06.2020. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/315278-covid-19-infekcijas-izplatibas-parvaldibas-likums>

- Izglītības likums. (1999). Latvijas Republikas likums. Pieņemts: 29.10.1998. Stājas spēkā: 01.06.1999. Retrieved from: Latvijas Vēstnesis, 343/344, 17.11.998. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>
- Latvijas Republikas Satversme. (1922). Latvijas Republikas likums. Pieņemts: 15.02.1922. Stājas spēkā: 07.11.1922. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 43, 01.07.1993. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>
- Latvijas Republikas Satversmes komentāri. (2011). *VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības*. Rīga: Latvijas Vēstnesis.
- Likumprojekts “Grozījumi Izglītības likumā. (2020). Retrieved from: <http://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/EAE938A1F29A0B05C22586140041AB6A?OpenDocument>
- Likums “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”. (2013). Latvijas Republikas likums. Pieņemts: 07.03.2013. Stājas spēkā: 10.04.2013. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 61, 27.03.2013. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/255713-par-arkartejo-situaciju-un-iznemuma-stavokli>
- Likums “Par valsts institūciju darbību ārkārtējās situācijas laikā saistībā ar Covid-19 izplatību”. (2020). Latvijas Republikas likums. Pieņemts: 03.04.2020. Stājas spēkā: 05.04.2020. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 67B, 04.04.2020. Zaudējis spēku 10.06.2020. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/313730-par-valsts-instituciju-darbibu-arkartejas-situacijas-laika-saistiba-ar-covid-19-izplatibu>
- LSM. (2020). *Kā attālinātās mācības ietekmējušas sekmes skolās Rīgā un Cēsīs*. Retrieved from: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/ka-attalinatas-macibas-ietekmejusas-sekmes-skolas-riga-un-cesis.a386004/>
- MK. (2020). *Ministru kabineta 2020.gada 9.jūnija noteikumi Nr.360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai*. Ministru kabineta noteikumi. Pieņemti: 09.06.2020. Stājas spēkā: 10.06.2020. Publicēti: Latvijas Vēstnesis, 110B, 09.06.2020. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/315304-epidemiologiskas-drosibas-pasakumi-covid-19-infekcijas-izplatibas-ierobezosana>
- MK. (2014). *Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta noteikumi Nr.512 “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”*. Ministru kabineta noteikumi. Pieņemti: 26.08.2014. Stājas spēkā: 12.09.2014. Publicēti: Latvijas Vēstnesis, 179, 11.09.2014. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/268761-noteikumi-par-otra-limena-profesionalas-augstakas-izglitibas-valsts-standartu>
- MK. (2007). *Ministru kabineta 2007.gada 23.janvāra noteikumi Nr.70 “Studiju līgumā obligāti ietveramie noteikumi”*. Ministru kabineta noteikumi. Pieņemti: 23.01.2007. Stājas spēkā: 27.01.2007. Publicēti: Latvijas Vēstnesis, 16, 26.01.2007. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/152072-studiju-liguma-obligati-ietveramie-noteikumi>
- MK. (2005). *Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumi Nr.1001 “Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas (promocijas) kārtība un kritēriji*. Ministru kabineta noteikumi. Pieņemti: 27.12.2005. Stājas spēkā: 31.12.2005. Publicēti: Latvijas Vēstnesis, 210, 30.12.2005. Retrieved from: <https://likumi.lv/doc.php?id=124787>
- MK. (2020). *Ministru kabineta 2020.gada 6.novembra rīkojums Nr.655 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”*. Ministru kabineta rīkojums. Pieņemts: 06.11.2020. Stājas spēkā: 06.11.2020. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 216A, 06.11.2020. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/318517-par-arkartejas-situacijas-izsludinasanu>
- MK. (2020). *Ministru kabineta 2020.gada 12.marta rīkojums Nr.103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu*. Ministru kabineta rīkojums. Pieņemts: 12.03.2020. Stājas spēkā:

- 12.03.2020. Zaudējis spēku: 10.06.2020. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 51A, 12.03.2020. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/313191-par-arkartejas-situacijas-izsludinasanu>
- Mihailovs, I.J, Krūmiņa A.A. (2017). Pedagoģa profesionālā atbildība Latvijā. *RSU Zinātniskā konference*. Retrieved from: https://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Zin%C4%81tnes%20departaments/2017/XIII%20sekcija/pedagoga_profesionala_atbildiba_lv.pdf
- Pētersons, A. (2020). *Intervija Latvijas televīzijas raidījumam "Rīta panorāma"*. Retrieved from: <https://www.rsu.lv/en/node/48139>
- RSU. (2020). *RSU un augstākās izglītības eksports. Pētījums*. Retrieved from: https://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Zinas/Zinu%20pielikumi/Certus_2020_RSU_AI_2020_10_02.pdf